

Отже, комп'ютерні технології дають змогу відійти від традиційних форм навчання і підвищити індивідуалізацію навчальної діяльності лікарів-інтернів, оптимізувати засвоєння навчального матеріалу, подолати монотонність занять, а також ефективно організувати самостійну роботу.

Список використаної літератури

1. Атаманчук Ю. Стан організації самостійної роботи студентів ВНЗ / Юрій Атаманчук // Рідна школа. – 2008. – № 6. – С. 46-48.
2. Закон України "Про вищу освіту" // Освіта. – 2002, 20-27 лютого.
3. Куписевич Ч. Основы общей дидактики / Ч. Куписевич. – М. : Высшая школа, 1986. – 368 с.
4. Гризун Л. Є. Дидактичні особливості сучасного комп'ютерного підручника / Л. Є. Гризун // Засоби навчальної та науково-дослідної роботи. – ХДПУ, 2000. – 57 с.

ІННОВАЦІЙНІ ТЕХНОЛОГІЇ В ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ ВИВЧЕННІ ФАРМАКОЛОГІЇ

Колот Е.Г., Чечотіна С.Ю., Луценко Р.В., Сидоренко А.Г.

ВДНЗ України «Українська медична стоматологічна академія»

Висвітлена проблема впровадження інноваційних технологій у організації самостійної роботи студентів вищого медичного навчального закладу при вивченні фармакології.

Ключові слова: самостійна робота студентів, фармакологія, інноваційні технології.

Сучасна система вищої медичної освіти покликана готувати молодих фахівців із високим рівнем теоретичної підготовки зі своєї лікарської спеціальності, здатних швидко й ефективно реагувати на сучасні досягнення медичної науки, які володіють широким спектром клінічного мислення та навичками епідеміологічної оцінки ситуації, готувати упроваджувати нові технології в практичну охорону здоров'я [1].

Сьогодні провідною метою навчального процесу у вищому медичному закладі є формування особистості лікаря, який уміє сприймати необхідну інформацію, самостійно здобувати і використовувати її на практиці, вирішувати складні клінічні завдання. Для її досягнення необхідно змінити навчальний процес так, аби спонукати студента перейти від пасивного сприйняття знань до активного навчання.

Самостійна діяльність студента-медика – важливий компонент процесу навчання. У студентські роки розвиваються і вдосконалюються пізнавальні інтереси, формуються навички самостійної роботи, виникає потреба в подальшій самоосвіті. Пізнавальна самостійність студентів формується головним чином у процесі його самостійної роботи [2].

Самостійна робота розглядається, з одного боку, як вид діяльності, що стимулює активність, самостійність, пізнавальний інтерес, слугує основою самоосвіти, поштовхом до подальшого підвищення кваліфікації, а з іншого – як система заходів або педагогічних методів, що забезпечують керівництво самостійною діяльністю студентів [1]. Отже, важливого значення набуває проблема організації самостійної роботи студентів медичних освітніх закладів і впровадження інноваційних технологій для підвищення якості освіти.

Самостійна робота студентів медичного і стоматологічного факультетів при вивченні фармакології складається з позааудиторної самостійної підготовки до практичних занять, проміжних контролів змістових модулів, підсумкового модульного контролю (теоретична підготовка й опрацювання практичних навичок); аудиторної самостійної роботи на практичних заняттях; індивідуальної дослідної самостійної роботи.

Навчальна дисципліна «Фармакологія» займає особливе місце серед найголовніших складових у системі вищої медичної освіти і виконує роль вагової ланки, що поєднує теоретичні та клінічні дисципліни, знання якої забезпечують належну науково-теоретичну підготовку майбутніх лікарів і дозволяють успішно використовувати можливості фармакотерапії в клінічній практиці. Як динамічна дисципліна, фармакологія характеризується постійним оновленням і зміною інформації щодо лікарських засобів, що створює певні труднощі при вивченні її студентами. Таким чином, викладання предмета потребує науково-інноваційних підходів, пов'язаних із комп'ютеризацією і сучасними можливостями Інтернету, впровадженням віртуальних фармакологічних програм тощо [3].

Активізація самостійної роботи студентів неможлива без ефективної системи педагогічного забезпечення. За умов інформатизації освіти збільшується значення інформаційно-комунікаційної компетентності спеціалістів. Тому ми вважаємо, що впровадження в навчальний процес інформаційно-комп'ютерних технологій і цифрових освітніх ресурсів є основою підвищення якості освіти. Компетентне використання інноваційних технологій викладачем посилює педагогічний вплив на формування творчого потенціалу студента. Самостійна аудиторна робота студента на практичному занятті на кафедрі фармакології здійснюється під безпосереднім активним керівництвом викладача із залученням інтерактивних форм навчання [4]. Для виконання позааудиторної самостійної підготовки студентами викладачі кафедри підготували методичні вказівки, в яких наведені теоретичні питання за темою заняття, завдання з рецептури, тести трьох рівнів складності, ситуаційні задачі, графи логічних структур. Активному засвоєнню знань студентами сприяє заповнення таблиць, схем, складання алгоритмів щодо застосування лікарських засобів, їхніх побічних реакцій і взаємодії.

Особливої актуальності набуває раціональна організація самостійної роботи студентів при вивченні фармакології у зв'язку зі зменшенням кількості аудиторних занять із дисципліни (табл. 1).

Таблиця 1

Порівняльна характеристика кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи з фармакології за спеціальністю «Стоматологія»

Навчальний рік	Загальна кількість годин	Аудиторні години			Позааудиторні години	Співвідношення %
		лекції	практичні	всього		
2014-2015	180	20	100	120	60	62 : 38
2015-2016	180	20	80	100	80	56 : 44
2016-2017	180	20	64	84	96	47 : 53

За останні три навчальні роки кількість годин для практичних занять у студентів стоматологічного факультету скоротилася в 1,6 за збереження загальної кількості годин із дисципліни (див. табл. 1).

Складніша ситуація в студентів медичного факультету (табл. 2). Згідно з робочою програмою з дисципліни загальна кількість годин у них більша на 1 кредит (30 годин), а кількість практичних годин у 2016-2017 н.р. менша в 1,3 порівняно з такою на стоматологічному факультеті. За останні три навчальні роки кількість практичних годин у студентів медичного факультету зменшилася в 1,8. Отже, все більший обсяг інформації з фармакології залишається на позааудиторне вивчення, що супроводжується збільшенням обсягу матеріалу, який розглядається на практичному занятті. Співвідношення (%) кількості годин аудиторних занять до самостійної роботи представлено в таблицях 1 і 2.

Таблиця 2

Порівняльна характеристика кількості годин аудиторних занять і самостійної роботи з фармакології за спеціальністю «Лікувальна справа»

Навчальний рік	Загальна кількість годин	Аудиторні години			Позааудиторні години	Співвідношення %
		лекції	практичні	всього		
2014-2015	210	40	90	130	80	62 : 38
2015-2016	210	40	70	110	100	52 : 48
2016-2017	210	40	50	90	120	43 : 57

Успішній організації самостійної роботи студентів за таких умов сприяє створення викладачами кафедри електронних ресурсів дидактичних матеріалів із дисципліни на сайті кафедри, що дає студенту можливість вільного доступу цілодобово. Оптимізувати навчання і контроль знань студентів і одночасно їх підготовку до ліцензійного інтегрованого іспиту «Крок-1» допомагають створені банки комп'ютерних тестів, які використовуються викладачами на практичних і підсумкових модульних заняттях.

Для підвищення мотивації в студентів при вивченні фармакології та розкриття їхнього творчого потенціалу ми пропонуємо виконати індивідуальну дослідну самостійну роботу. Цей вид діяльності передбачає створення студентами мультимедійних презентацій за темами, винесеними на позааудиторну самостійну роботу, складання ситуаційних задач, алгоритмів застосування лікарських засобів, схем механізмів дії ліків, підготовку доповідей на конференції. Перспективними інноваційними технологіями в навчальному процесі вважаємо включення мультимедійних освітніх матеріалів, створення електронних навчальних посібників, що надасть студентам реальну можливість засвоїти матеріал на вищому рівні.

Таким чином, використання інноваційних технологій у організації самостійної роботи студентів при вивченні фармакології сприяє розвитку самостійної пізнавальної активності та реалізації творчого потенціалу студентів, досконалому оволодінню знаннями і вміннями.

Список використаної літератури

1. Ходжаян А. Б. Особенности организации эффективной самообразовательной деятельности студентов в медицинском вузе / А. Б. Ходжаян, Н. В. Агранович // *Фундаментальные исследования*. – 2011. – № 11. – С. 149–153.
2. Кліщ Г. І. Самостійна робота студента-медика як засіб формування іншомовних вмінь і навичок / Г. І. Кліщ, Н. О. Федчишин, Н. І. Єлагіна // *Медична освіта*. – 2014. – № 1. – С. 35–40.
3. Олещук О. М. Сучасні аспекти викладання фармакології для студентів за спеціальністю «медико-профілактична справа» / О. М. Олещук, В. В. Черняшова, І. І. Герасимець // *Медична освіта*. – 2015. – № 3. – С. 63–66.
4. Застосування інтерактивних методів навчання для підвищення ефективності вивчення базової фармакології / С. Ю. Чечотіна, Р. В. Луценко, А. Г. Сидоренко [та ін.] // *Інноваційні освітні технології у підготовці медичних кадрів: матеріали навч.-метод. конф.* – Полтава, 2010. – Ч. II. – С. 86–88.